

відомостей в публічно доступних місцях, осіб, які становлять правовий інтерес в конкретному кримінальному провадженні.

Підсумовуючи вищесказане, можна діти висновку, що конституційні гарантії забезпечення прав і свобод особи під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій мають своє відображення в Кримінальному процесуальному законодавстві України, поряд з цим потребують певних доопрацювань шляхом внесення відповідних змін.

ЕКСТРЕМІЗМ, ЯК НЕГАТИВНЕ ЯВИЩЕ НА ШЛЯХУ СТАНОВЛЕННЯ ВІЛЬНОЇ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ДЕРЖАВИ

Гелемей М.О., ад'юнкт докторантури та ад'юнктури НАВС

Науковий керівник: к.ю.н., старший науковий співробітник, професор кафедри оперативно-розшукової діяльності НАВС Козаченко О.І.

Проблема екстремізму, а саме поширення ідей, відмінних від усталених правових та інших норм соціальної поведінки, які ґрунтуються на соціальній, расовій, національній, етнічній, мовній чи релігійній нетерпимості, ворожнечі та ненависті, знеціненні людського життя або ж спрямовані на останнє, є проблемою усього світу. В умовах глобалізації Україна не може і не буде стояти осторонь цієї проблеми. Адже хвиля екстремістської діяльності, яка вже охопила значну кількість країн, серед яких Росія, Франція, Англія, Греція, тощо несе загрозу й українському суспільству.

Нажаль, на сьогодні немає жодної держави, у якій би різного роду конфлікти не розглядалися як прояви екстремізму. Екстремізм стає звичайною формулою ескаляції реально існуючих соціально-політичних, культурних конфліктів, політизації суперечностей, дезорганізації діяльності владних структур. Це пов'язано з тим, що після докорінних перетворень, які відбулися в Україні протягом ХХ ст., суттєво загострилися процеси соціальної стратифікації: різко збільшилась різниця між можливими та неможливими прошарками населення, посилилися етнічні та релігійні суперечки, відбувається подальше поширення радикальної ідеології, у тому числі й такої, що формується на релігійному ґрунті. Все це створює реальну загрозу на шляху розвитку вільної демократичної держави.

Кризові процеси в різних сферах суспільного життя, загострюючи наявні протиріччя, не тільки породжують криміналізацію у сферах ринкового господарства, а й інтенсивно проникають у всі сфери суспільного життя, що і створює об'єктивні передумови злочинної та екстремістської діяльності молоді.

Молодь, розглядається як велика соціальна група, що має специфічні соціальні й психологічні риси, наявність яких визначається віковими особливостями молодих людей і тим, що їх соціально-економічний та суспільно-політичне становище, їх духовний світ перебуває в стані становлення. У сучасній науковій літературі до цієї групи зазвичай відносять людей у віці від 14 до 35 років. Молодь, визначаючи свій життєвий шлях, вирішує конфліктні ситуації, виходячи із зіставлення можливих варіантів, якщо врахувати, що для молодіжного віку характерними є: емоційна збудливість, невміння стримуватися, відсутність навичок у вирішенні навіть нескладних конфліктних ситуацій, то все зазначене вище може призвести до вчинення девіації.

Проблема агресивної та екстремістського поведінки молоді стає все більш актуальною в умовах української реальності. Елементи екстремістського поведінки молоді формуються на тлі деформації соціального і культурного життя суспільства. У перелік основних причин зростання екстремістського поведінки молоді дослідники схильні включати наступні: соціальна нерівність, бажання самоствердитися у світі дорослих, недостатню соціальну зрілість, а також недостатній професійний і життєвий досвід, а отже, і порівняно невисокий (невизначений, маргінальний) соціальний статус.

Молодіжний екстремізм, як явище останніх десятиліть, що виражається у зневазі до діючих у суспільстві нормам поведінки або в запереченні їх, можна розглядати з різних позицій. Молодь в усі часи була схильна до радикальних поглядів. У силу своїх вікових властивостей навіть у спокійні в політичному і економічному плані часи кількість радикально налаштованих людей серед молоді завжди вище, ніж серед решти населення.

На нашу думку, питанням попередження екстремізму та його проявів повинні займатися представники правоохоронних органів, зокрема оперативні підрозділи системи МВС України з метою попередження та профілактики екстремістських проявів, а у випадках, якщо вони набувають масового характеру – представники Служби безпеки України, оскільки створення організації відповідного спрямування можуть загрожувати національній безпеці України. Проте ні в Законі України «Про Службу безпеки України», ні в Законі України «Про міліцію» визначення поняття «екстремізм» немає.

Грунтуючись на вищесказаному можна зробити висновок, що екстремізм являє собою складний соціально-політичний феномен, що має тенденції до саморозвитку. Його поява зумовлена наявністю цілого ряду соціально-економічних та соціокультурних факторів, які тісно взаємодіють між собою. В той же час відсутність одного або декількох із цих чинників значно перешкоджає поширенню екстремістських настроїв і різко знижує вплив екстремістської ідеології на етнонаціональний менталітет і соціокультурну діяльність.

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПРОБЛЕМИ ЗЛОВЖИВАННЯ ПРАВОМ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Кірсєв Р.В., здобувач кафедри кримінального процесу НАВС

Останнім часом правозастосовча практика все частіше стикається із таким негативним явищем як зловживання процесуальними правами сторонами кримінального провадження, що зумовило необхідність наукового дослідження даного питання.

Проблемі зловживання правом у кримінальному процесі свої роботи присвятили О.В. Капліна, Л.Д. Удалова, О.Ю. Хабло та І.Д. Іванюк. Більш широкого наукового обговорення ця проблема отримала на загальнотеоретичному рівні, у галузі цивільного права, господарського та цивільного процесу.

Втім, серед вчених дискусійними є питання щодо: логічності існування терміну «зловживання правом», визначення його правової природи та місця серед інших видів правової поведінки, розуміння суті цього правового феномену, характеристики складу та обов'язкових ознак, визначення можливостей та форм застосування заходів протидії чи відповідальності за конкретні прояви зловживання правом.

Системний аналіз різних наукових підходів дозволяє стверджувати, що на думку одних вчених зловживання правом необхідно досліджувати в контексті меж здійснення права. Інша група науковців проблему зловживання правом характеризує крізь призму призначення права та вважає, що зловживання правом – це реалізація суб'єктивного права всупереч його призначенню.

Окремі науковці проблему зловживання правом розкривають за допомогою категорії шкоди, стверджуючи, що для зловживання правом характерним є те, що суб'єкт права реалізує його з метою заподіяти шкоду іншим особам. Досить часто вчені пропонують розглядати зловживання правом у рамках взаємодії права і моралі та характеризують цей правовий феномен за допомогою категорії «недобросовісна поведінка».

Цікавим є також підхід науковців, які пропонують зловживання правом характеризувати через категорію інтересу стверджуючи, що для кваліфікації діянь як зловживання правом необхідна сукупність порушення охоронюваних